

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Erittele seuraavien veroratkaisujen taloudellisia vaikutuksia kotitalouksille ja kansantaloudelle:
  - a) ansiotuloverotuksen progressiota lievennetään
  - b) elintarvikkeiden arvonlisäveroa nostetaan
  - c) energian verotusta kiristetään.
2. Millä edellytyksillä valtiota voidaan kutsua demokraattiseksi oikeusvaltioksi?
3. Tarkastele Suomen turvallisuuspolitiikan nykyaasteita ja niiden ratkaisumalleja.
4. Mitä tarkoitetaan inflaatiolla ja deflaatiolla? Pohdi, minkälaisia ongelmia deflaatio ja korkea inflaatio aiheuttavat kansantaloudelle.
5. Millaisista eri oikeusnormeista Suomen oikeusjärjestys muodostuu?
6. Varakas liikemies Oiva Mäntynen asuu omistamassaan osakehuoneistossa vasta vihityn aviovaimonsa Maaritin kanssa. Asunnon lisäksi Oivalla on muuta sijoitusomaisuutta. Maaritilla ei ole merkittävää omaa omaisuutta, eikä pari ole tehnyt avioehtosopimusta. Oivalla on edellisestä avioliitosta kaksi poikaa, Tuomo ja Martti, joihin hän ei juuri ole pitänyt yhteyttä. Lisäksi Oivalla on avioton lapsi Jaakko, jota hän on avustanut taloudellisesti mutta ei ole tunnustanut lapsekseen. Maaritilla puolestaan on edellisestä avioliitostaan tytär Liisa. Oiva laatii puolueettomien todistajien vahvistaman kirjallisen testamentin, jossa hän testamenttaa puolet omaisuudestaan puolisolleen Maaritille ja puolet Liisalle. Lisäksi hän määrää maksettavaksi Jaakolle vuosittain elatusmaksuja vastaavan summan. Muille lapsilleen Oiva ei jätä mitään, koska Tuomo asuu ulkomailla ja hänellä on kaiken lisäksi hyväpalkkainen EU-virka. Martti puolestaan on vankilaan tuomittu rikollinen, joka Oivan mielestä on menettänyt hänen luottamuksensa ja siten myös perintöoikeutensa.

Miten omaisuus lain mukaan jaetaan, ja minkälaisia oikeudellisia seikkoja tulee ottaa huomioon Oivan yllättäen kuollessa oltuaan vain puoli vuotta naimisissa Maaritin kanssa?

7. Vuonna 2009 alkanut Euroopan velkakriisi herätti keskustelua Euroopan keskuspankin (EKP) asemasta ja tehtävästä.
- Mitä tehtäviä EKP:lla on, ja millainen asema sillä on Euroopan unionissa? (3 p.)
  - Minkälaisia muutospaineita Euroopan velkakriisi on tuonut keskuspankin asemaan ja tehtäviin? (3 p.)
8. Alla on kaksi kannanottoa Euroopan unionista ja nationalismista.

Eurooppalainen yhdentymisen tarkoittaa pyrkimystä yhteisymmärrykseen. Se on pyrkimystä keskinäiseen luottamukseen, jotta kukaan ei koskaan enää voisi sokaista, syyttää tai lietsoa kokonaisia kansakuntia toisiaan vastaan. Emme saa tuudittautua siihen, että nationalistit ja populistit olisivat kuolleet sukupuuttoon. He ovat edelleen keskuudessamme, ja heillä on aina kätevä syntipukki mihin tahansa ongelmaan, tilanteeseen tai tyytymättömyyteen. Heillä on monta suosikkia syntipukiksi – ulkomaalaiset, homoseksuaalit, jälkikommunistit ja niin edelleen. Mutta ehdoton suosikkikohde nationalisteille, jotka eivät ole oppineet mitään Euroopan historiasta, on aina ulkomaalainen, aina naapuri.

(käännös: YTL)

EU:n laajentumisasioista vastaava komissaari Günter Verheugen 4.3.2004

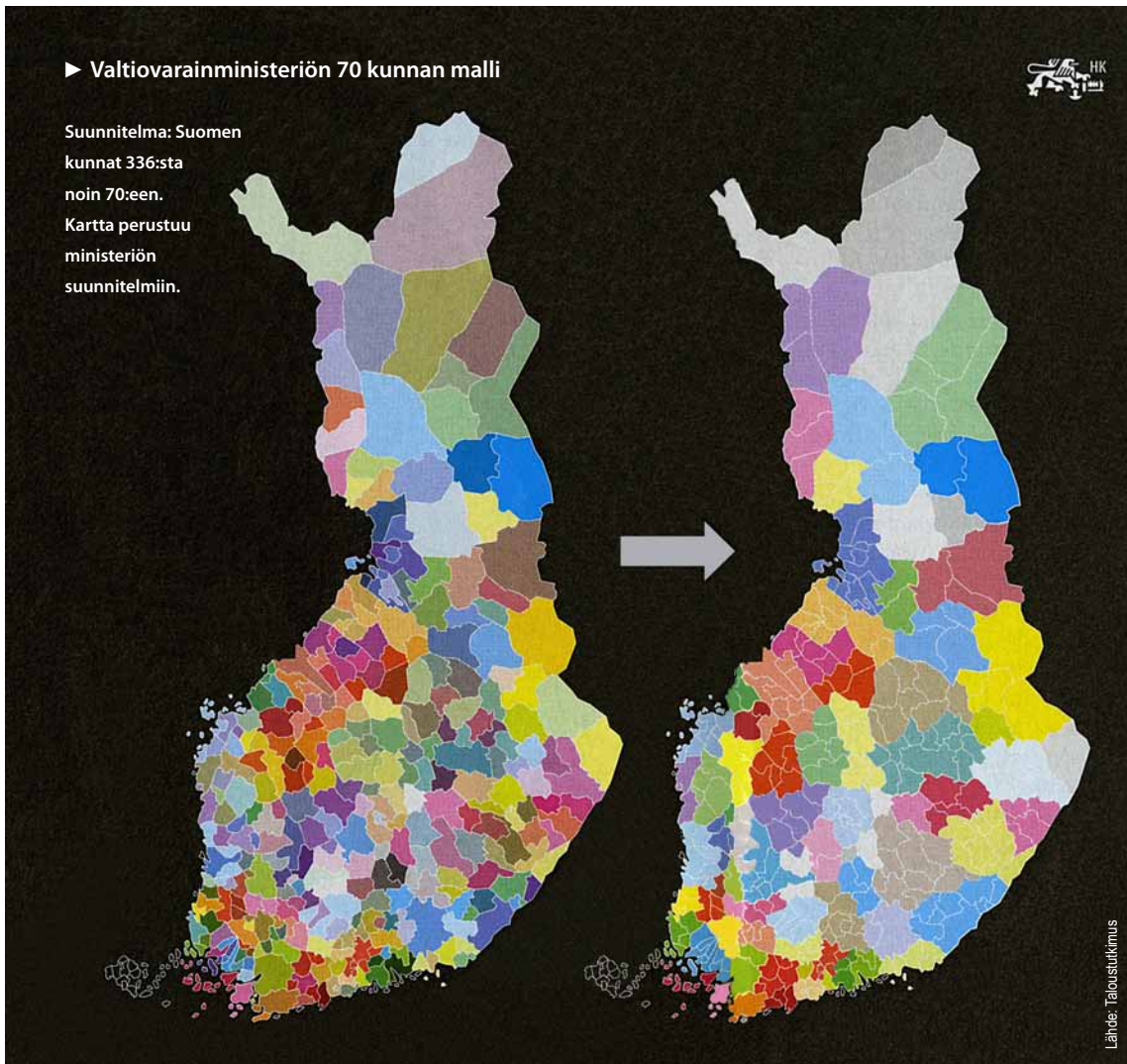
Kansallistunteet elävät edelleen voimakkaina eurooppalaisten keskuudessa. Eikä tässä olekaan mitään väärää. Eräs valitettavimmista piirteistä Euroopan unionin historiassa on ollut se, että Euroopan yhdentymisen on usein sekä retoriikassa että käytännön politiikassa asetettu vastakkain kansallistunteen kanssa. Tähän ovat syyllistyneet niin eurooppalais- kuin kansallismielisetkin poliitikot. Toisin kuin usein ajatellaan, nationalisminvastainen asenne saattaa jopa haitata unionin integraatiokehitystä. Mikäli EU näyttäytyy kansallistunteen tukahduttajana, aiheuttaa se todennäköisesti vain vastareaktioita niissä kansoissa, joissa voimakkaalla kansallistunteella on pitkä perinne. – Kansallistunteen merkitystä ei pidä väheksyä, eikä sitä varsinkaan pidä demonisoida.

Kokoomuksen Nuorten Liiton puheenjohtaja Wille Rydman blogissaan 25.2.2011

- Vertaile lainauksissa esitettyjä näkemyksiä nationalismin ja eurooppalaisen identiteetin suhteesta. (3 p.)
- Miten nationalismi on näkynyt viimeaikaisissa Euroopan tulevaisuutta koskevissa keskusteluissa? (3 p.)

+9. Alla on Suomen kuntarakenteen uudistamiseen liittyvää aineistoa. Oheinen kartta julkaistiin *Suomen Kuvalehdessä* 13.1.2012. Lehti kertoi sen esittävän valtiovarainministeriön suunnitelmaa, jossa kuntien tuleva määrä olisi noin 70. Helmikuussa 2012 virkamiestyöryhmä jätti hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkuselle (kok.) raportin, joka esitti kuntauudistuksen pohjaksi samantyyppistä kuntakarttaa.

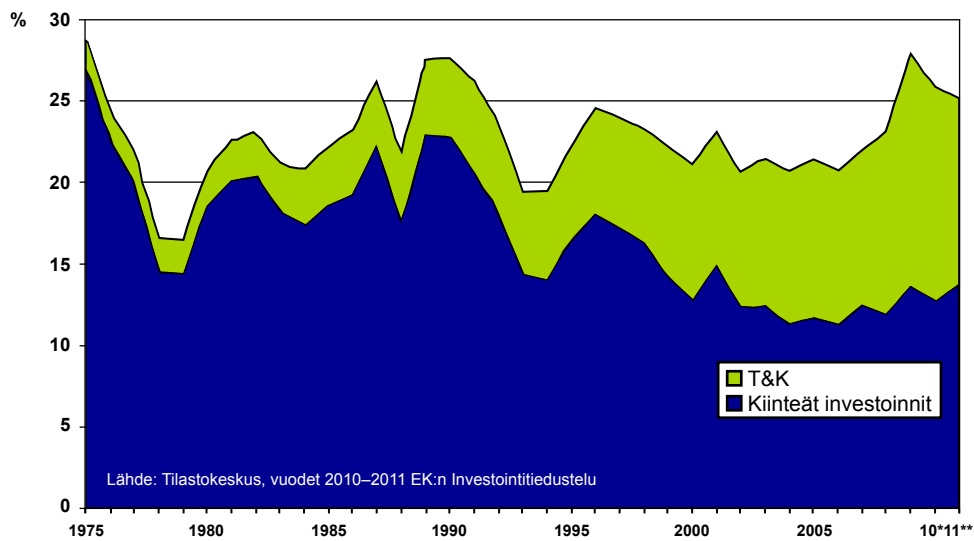
- Mitä keskeisiä muutoksia kuntarakenteessa kartan mukaan tapahtuisi? (2 p.)
- Tarkastele oheisen kaltaista kuntarakenneuudistusta puoltavia ja vastustavia näkökohtia. (4 p.)
- Miten eri poliittiset puolueet ovat suhtautuneet kuntarakenteen uudistamiseen? (3 p.)

Lähde: *Suomen Kuvalehti* 13.1.2012

- +10. Oheinen kuvio esittää Suomen teollisuuden investointiasteen vuosina 1975–2011 laskettuna prosentteina teollisuustuotannon jalostusarvosta. Investoinnit on jaettu kuviossa kiinteisiin investointeihin sekä tutkimus- ja kehitysmenoihin (T&K).
- Pohdi, mitä merkitystä teollisuuden investointiasteella on kansantaloudelle. (3 p.)
  - Miten teollisuuden investoinnit ovat kehittyneet kuvion osoittamana aikana? (2 p.)
  - Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet kuvion osoittamaan kehitykseen? (4 p.)

Teollisuuden investointiaste 1975–2011
Kiinteät investoinnit ja T&K-menot, % jalostusarvosta

* ** Vuosien 2010 ja 2011 tiedot ovat kuvion laatimisajankohdan ennakkotieto.

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, *Investointitiedustelu, kesäkuu 2011*